

ПИТАННЯ
ІСТОРІЇ
НАУКИ
І ТЕХНІКИ

№3
2012

ПЕРШИЙ ТРАМВАЙ У КИЄВІ

І не лише у Києві, а в усій Російській імперії. Рух трамваю з електричним двигуном за проектом А. Струве по півторакілометровій лінії на Олександрівському (нині Володимирському) узвозі розпочався сто двадцять років тому – 14 червня 1892 року. На честь століття цієї події на Поштовій площі було відкрито пам'ятник першому трамваю (скульптор Ю. Кисельов, архітектор В. Собцов).

Головний редактор
Гріфен Л.О.

Відповідальний секретар
Константинов В.О.

Члени редколегії:

д.і.н. Бесов Л.М.
д.с-г.н. Вергунов В.А.
д.і.н. Корнієнко О.М.
д.і.н. Литвинко А.С.
д.і.н. Непомнящий А.А.
д.б.н. Пилипчук О.Я.
д.і.н. Посохов С.І.
д.і.н. Савчук В.С.
к.і.н. Титова О.М.
д.ф.-м.н. Шендеровський В.А.

Засновник і видавець:

Центр пам'яткознавства
НАН України і УТОПІК
(ДК № 2429 від 07.02.2006 р.)

Адреса редакції:

вул. І. Мазепа, 21, корп. 19,
01015, Київ-15,
тел. +380-44-280-78-79
m-center@ukr.net

Видання зареєстровано
в Мінюсті України
КВ № 12661-1545Р

Публікується за рішенням
Вченої ради

Центру пам'яткознавства
НАН України і УТОПІК
(протокол № 7 від 19.06.2012р.)

Підписано до друку
25.06.2012 р.

Формат 70x100/16.

Папір офсетний.

Друк офсетний

Ум.-друк. арк. 5,85

Обл.-вид. арк. 6,60

Зам. № 103.

Постановою ВАК України
журнал включено до переліку
фахових видань

Видається щоквартально

У номері:

ПРОБЛЕМИ МЕТОДОЛОГІЇ

Ермолов П.П.   Периодизационные модели
в историографии науки и техники 2

НАУКОВІ І ТЕХНІЧНІ ДОСЯГНЕННЯ МИНУЛОГО

Лісковець С.М.   Про маловідомі математичні
таблиці Якова Пилипа Кулика 6
Грушицька І.Б.   До питання про виникнення та розви-
ток наукової фотографії 10

ІСТОРІЯ ГАЛУЗЕЙ І ПІДПРИЄМСТВ

Рижєва Н. О.   Будівництво нових типів
кораблів для Чорноморського
флоту в другій половині XIX ст. 18
Шпильовий К. Л.   Становлення цирконієвої
промисловості Донбасу 22

РОЗВИТОК НАУКОВИХ І ТЕХНІЧНИХ ІДЕЙ

Ткачук К.Н.,   Правила безпеки вугледобутку
Гріфен О.Л.,   України – основні напрями
Селєзньов В.О.   формування та розвитку 31

ВИДАТНІ НАУКОВЦІ ТА ІНЖЕНЕРИ

Руденко О.П.,   Михайло Кузьмич Янгель –
Хорольський О.В.,   головний конструктор
Комеліна В.І.   ракетно-космічних систем 37
Мирошниченко О.В.   Діяльність професора
Букреева Б.Я. на Київських
вищих жіночих курсах
(кінець XIX – початок XX ст.) 46
Клименко Л.О.   Чаговець Василь Юрійович –
засновник електрофізіологічних
досліджень в Україні 53

Якуба В.В.   Винахідницька діяльність фізика-
матері-алознавця професора
М.М. Новикова (1933–2007)..... 63

НАУКОВІ ТОВАРИСТВА, ШКОЛИ, ЗВ'ЯЗКИ

Новичкова Н.Ю.   О причинах пожаров на
железнодорожных станциях
в дореволюционной России..... 67

НАУКОВІ ПУБЛІКАЦІЇ

Татарінов С.Й.   Витоки протипожежної справи
Донбасу 70